

Original Article

Iranian Islamic lifestyle: The Perspective of Kermanshah University of Medical Sciences Students

Mehdi Mirzaei-Alavijeh¹ , Farzad Jalilian^{1*}

1. Islamic Studies and Health Sciences Interdisciplinary Research Center, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran

Abstract

Article history:

Received: 09 May 2024

Revised: 10 July 2024

Accepted: 20 July 2024

ePublished: 22 July 2024

*Corresponding author: Farzad Jalilian, Islamic Studies and Health Sciences Interdisciplinary Research Center, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

Email: f_jalilian@yahoo.com

Background and Objective: The Islamic Revolution aimed to Islamize personal and social aspects of life. The Supreme Leader highlighted the importance of lifestyle in the second step of the revolution. The present study aims to assess students' familiarity with and attitudes toward the Iranian Islamic lifestyle model.

Materials and Methods: This descriptive research was conducted on students at Kermanshah University of Medical Sciences in 2022. Data were gathered through written self-reporting questionnaires. The participants were selected via simple random sampling with a probability proportional to the size. The data were analyzed using SPSS software (version 16).

Results: Based on the results, 39.1% of students had very little familiarity with the Iranian Islamic lifestyle, while 21.4% had little familiarity. The belief in strengthening family relationships through promoting the Iranian Islamic lifestyle received the highest mean score among the participants. The students obtained 61% of the maximum obtainable score for the opinion questionnaire regarding the Iranian Islamic lifestyle. Previous familiarity with the pillars of the Iranian Islamic lifestyle and participation in extracurricular activities were found to be the most significant factors affecting students' perspectives on the Iranian Islamic lifestyle.

Conclusion: The results of this study offer valuable insights for university cultural planners. It is recommended that interventions be implemented to increase students' familiarity with the core of the Iranian Islamic lifestyle, such as organizing training sessions during cultural hours. This can be beneficial in promoting this lifestyle through extracurricular activities.

Keywords: Attitude, Islam, Islamic Revolution, Statement of the Second Step

Please cite this article as follows: Mirzaei-Alavijeh M, Jalilian F. Iranian Islamic lifestyle: The Perspective of Kermanshah University of Medical Sciences Students. J Religions & Health. 2024; 4(2): 1-7. DOI: 10.32592/jorh.4.2.1

سبک زندگی اسلامی ایرانی: دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

مهدی میرزایی علویجه^۱ ID، فرزاد جلیلیان^{۱*} ID

۱- مرکز تحقیقات پژوهش‌های بین‌رشته‌ای معارف اسلامی و علوم سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

چکیده

سابقه و هدف: اسلامی شدن سبک زندگی در حوزه‌های گوناگون فردی و اجتماعی یکی از آرمان‌های اصلی انقلاب اسلامی بوده است و در این راستا مقام معظم رهبری به یکی از محورهایی که در بیانیه گام دوم اشاره کردند، مسئله سبک زندگی است. هدف از انجام این پژوهش، تعیین میزان آشنایی و دیدگاه دانشجویان در خصوص الگوی سبک زندگی اسلامی ایرانی است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه در سال ۱۴۰۲ انجام شد. اطلاعات با بهره‌گیری از پرسش‌نامه کتبی به صورت خودگزارش‌دهی جمع‌آوری شدند. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده و با احتمال متناسب با حجم انجام گرفت. داده‌ها در نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۶ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: ۳۹/۱ درصد و ۲۱/۴ درصد از دانشجویان به ترتیب آشنایی خیلی کم و کم با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی داشتند. باور به «تحکیم روابط خانواده‌ها» با ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی بیشترین میانگین نمره را در بین گویه‌های مورد بررسی کسب کرد. دانشجویان ۶۱ درصد از حداکثر نمره قابل‌اکتساب برای پرسش‌نامه دیدگاه در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی را کسب کردند. میزان آشنایی قبلی با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی و همچنین شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه مهمترین عوامل تأثیرگذار بر دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی بودند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های مطالعه حاضر اطلاعات ارزشمندی را در اختیار برنامه‌ریزان فرهنگی دانشگاه قرار می‌دهد. با توجه میزان آشنایی دانشجویان با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی و تأثیر شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه ترویج این سبک زندگی و بنابراین انجام چنین مداخلاتی، برای مثال با برگزاری جلسات آموزشی در ساعات فرهنگی دانشگاه، در افزایش آشنایی بیشتر دانشجویان با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی پیشنهاد می‌شود.

واژگان کلیدی: بیانیه گام دوم، انقلاب اسلامی، اسلام، نگرش

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۲/۲۰
تاریخ ویرایش مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۲۰
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۳۰
تاریخ انتشار مقاله: ۱۴۰۳/۰۵/۰۱

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است.

* نویسنده مسئول: فرزاد جلیلیان، مرکز تحقیقات پژوهش‌های بین‌رشته‌ای معارف اسلامی و علوم سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

ایمیل: f_jalilian@yahoo.com

استناد: میرزایی علویجه، مهدی؛ جلیلیان، فرزاد. سبک زندگی اسلامی ایرانی: دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه. دین و سلامت ابن سینا، پاییز و زمستان ۱۴۰۳؛ ۴(۲):

۷-۱

مقدمه

زندگی یعنی کلیت بی‌همتا و فردی زندگی که همه فرایندهای عمومی زندگی ذیل آن قرار دارند. افزون‌براین، سبک زندگی الگویی برآمده از ارزش‌ها و باورهای مشترک یک گروه یا جامعه است که به صورت رفتارهای مشترک ظاهر می‌شود. همچنین به‌عنوان عینیت‌بخشی به ذهنیات در قالب اشکال شناخته‌شده اجتماعی است؛ چنان‌که سبک

یکی از مفاهیم رایج در حوزه علوم اجتماعی، سبک زندگی است و اکنون در هزاره جدید به خاطر فردی شدن بسیاری از جنبه‌های عینی زندگی، مورد توجه جدی قرار گرفته است که بر مبنای جنبه‌های ذهنی همچون ارزش‌ها و باورها شکل می‌گیرد و به‌مثابه ابزاری قابل‌مشاهده، فردیت هر عضو جامعه را بازنمایی می‌کند [۱]. سبک

دانشگاه به‌عنوان خوشه در نظر گرفته و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با احتمال متناسب با حجم در هر یک از خوشه‌ها، شرکت‌کنندگان انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه عبارت بودند از دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و رضایت به شرکت در مطالعه. پاسخ دادن ناقص به گزینه‌های پرسش‌نامه به‌عنوان معیار خروج از مطالعه در نظر گرفته شد. قابل‌ذکر است در پایان تعداد ۲۶ پرسش‌نامه که بسیار ناقص تکمیل شده بودند، از مطالعه کنار گذاشته شدند (نرخ پاسخ‌دهی برابر با ۸۸ درصد بود). همه شرکت‌کنندگان از محرمانه بودن اطلاعات و هدف پروژه مطلع و با تمایل وارد مطالعه شدند. مطالعه به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه (شناسه اخلاق: ۱۴۰۱.۱۷۷ IR.KUMS.REC) رسید.

ابزارهای جمع‌آوری داده

پرسش‌نامه شامل دو بخش بود: بخش اول اطلاعات جمعیت‌شناختی که سؤالاتی از جمله سن، جنس، دانشکده محل تحصیل، مقطع تحصیلی، وضعیت اشتغال، میزان تحصیلات والدین، شغل والدین، وضعیت تأهل، وضعیت اقتصادی خانواده، ترم تحصیلی و میزان آشنایی با محورهای الگوی سبک زندگی اسلامی‌ایرانی را شامل می‌شد. بخش دوم ۱۰ گویه (به‌عنوان مثال، سبک زندگی اسلامی‌ایرانی باعث تحکیم روابط خانواده‌ها می‌شود) بود که دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی‌ایرانی را موردسنجش قرار می‌داد. این پرسش‌نامه در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای با مقادیر امتیاز از ۱ (خیلی کم) تا ۵ (خیلی زیاد) سنجیده شد. جهت امتیازدهی این مقیاس، نمرات در تمام ۱۰ گویه برای یک محدوده نمره کل بین ۱۰ تا ۵۰ جمع شدند. نمره بالاتر نشان‌دهنده دیدگاه بهتر در خصوص سبک زندگی اسلامی‌ایرانی بود. پایایی ابزار با بهره‌گیری از آزمون ضریب آلفا برابر با ۰/۸۴ برآورد شد که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزار بود.

آنالیز داده‌ها: داده‌ها در نرم‌افزار آماری SPSS ویرایش ۱۶ تجزیه و تحلیل شدند. داده‌های توصیفی با میانگین (انحراف معیار) و تعداد (درصد) گزارش شده‌اند. برای اندازه‌گیری پیش‌بینی‌کننده‌های دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی‌ایرانی، از رگرسیون خطی خام و تعدیل‌شده استفاده شد. در مدل خام، متغیرها به‌صورت جداگانه وارد مدل شدند و اگر متغیری سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۲۵ داشت، در مدل تعدیل‌شده قرار می‌گرفت.

یافته‌ها

میانگین سن شرکت‌کنندگان ۲۱/۹۷ با انحراف معیار ۲/۶۰ در دامنه سن ۱۸ تا ۳۲ سال بود. اکثریت شرکت‌کنندگان زن (۷۸/۱ درصد) بودند. ۶۳/۵ درصد دانشجوی مقطع کارشناسی بودند. تعداد ۲۱ نفر (۱۰/۹ درصد) از دانشجویان هم‌زمان با تحصیل مشغول به

زندگی را متأثر از عادات فکری و معرفت فرد برشمرده‌اند [۲]. سبک زندگی روشی برای تعریف ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای افراد است که اهمیت آن در تحلیل‌های اجتماعی روزبه‌روز در حال افزایش است [۳]. در خصوص اهمیت سبک زندگی، بسیاری از مطالعات نشان‌دهنده ارتباط بین سبک زندگی و اختلالات روانی اجتماعی هستند [۴-۶]. بدین جهت، مبحث سبک زندگی به خاطر گستره نفوذی که در عقاید، عادات و انتخاب‌های مردم از یک سو و همچنین نقش آن در هنجارآفرینی در جامعه از سوی دیگر دارد، حائز اهمیت بسیار است [۷]. تأثیر تمدنی غرب بر سبک زندگی ایرانیان بسیار جدی است، تا حدی که به‌صورت الگوهای نسبتاً ثابت و عادات روزمره درآمده است [۸]. متأسفانه شاهد هستیم سبک زندگی دانشجویی از الگوی اسلامی و ایرانی فاصله معناداری دارد [۱]. سبک زندگی به‌صورت عمومی به موضوع رفتار می‌پردازد. اما وقتی قصد داشته باشیم سبک زندگی اسلامی را بررسی کنیم، باید اسلامی بودن را در بُعد شناختی نیز مورد توجه قرار دهیم تا علاوه بر مطالبی که در علوم پزشکی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی در این خصوص بیان شده است، به نیت‌ها نیز توجه شود [۹].

اسلامی شدن سبک زندگی در حوزه‌های گوناگون فردی و اجتماعی یکی از آرمان‌های اصلی انقلاب اسلامی بوده است که برخلاف تلاش‌های انجام‌شده، جامعه فعلی ما به‌علت تأثیرپذیری از سبک زندگی قبل از انقلاب اسلامی و از سوی دیگر به دلیل تهاجم فرهنگی بیگانگان نتوانسته است بین باورهای دینی و سبک زندگی خود ارتباط تنگاتنگی ایجاد کند و در این راستا مقام معظم رهبری با درک صحیح از این وضعیت نگران‌کننده، به یکی از محورهایی که در بیانیه گام دوم اشاره کردند، مسئله سبک زندگی است [۱۰]. سبک زندگی از موضوعاتی است که مقام معظم رهبری توجه ویژه‌ای به آن داشته و طی چند سال اخیر بر آن تأکید داشته‌اند و در بیانیه گام دوم انقلاب به‌صراحت به مبحث سبک زندگی اسلامی‌ایرانی اشاره کرده و آن را بخش اساسی و حقیقی پیشرفت و تمدن‌سازی نوین اسلامی خوانده‌اند [۹]. با توجه به تأکید مقام معظم رهبری در رابطه با ترویج الگوی سبک زندگی اسلامی‌ایرانی و ضرورت آشنایی هرچه بیشتر جوانان با آن، در مطالعه حاضر به بررسی میزان آشنایی و دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه در خصوص الگوی سبک زندگی اسلامی‌ایرانی پرداخته شد.

روش کار

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی است که در میان ۲۱۸ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه در سال ۱۴۰۲ انجام شد. حجم نمونه با توجه به انحراف معیار دیدگاه دانشجویان در خصوص الگوی سبک زندگی اسلامی‌ایرانی به‌دست‌آمده از مطالعه پایلوت (۷/۵۳) و سطح معناداری ۵ درصد و با در نظر گرفتن میزان خطای یک واحد ۲۱۸ نفر برآورد شد. جهت نمونه‌گیری، ابتدا دانشکده‌های مختلف

آن داشتند. همچنین ۹/۹ درصد و ۴/۷ درصد این میزان آشنایی را زیاد و خیلی زیاد گزارش کردند. همچنین ۶۵/۶ درصد دانشجویان میزان شرکت در فعالیتهای فوق برنامه دانشگاه را خیلی کم (۴۷/۹ درصد) و کم (۱۷/۷ درصد) و ۲۳/۴ درصد متوسط، ۵/۳ درصد زیاد و ۵/۷ درصد خیلی زیاد گزارش کردند.

میانگین نمره کسب شده دانشجویان از پرسشنامه دیدگاه درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی برابر با ۳۰/۵۲ با انحراف معیار ۹/۸۶ بود. این یافته نشان می دهد دانشجویان مورد بررسی ۶۱ درصد از حداکثر نمره قابل اکتساب برای پرسشنامه دیدگاه درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی را کسب کردند. وضعیت پاسخ به گویه های پرسشنامه دیدگاه دانشجویان درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی در جدول ۱ آورده شده است. همان گونه که یافته ها نشان می دهند، گویه باور به «تحکیم روابط خانواده ها» با ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی بیشترین میانگین نمره را در بین دانشجویان کسب کرده است.

کار بودند. درخصوص تحصیلات پدر، به ترتیب ۲۶ درصد، ۳۳/۴ درصد و ۴۰/۶ درصد آن را دیپلم، دیپلم و دانشگاهی گزارش کردند. همچنین ۳۵/۴ درصد، ۳۲/۳ درصد و ۳۲/۳ درصد نیز تحصیلات مادر خود را زیر دیپلم، دیپلم و دانشگاهی عنوان کردند. ۷۴/۵ درصد از شرکت کنندگان عنوان کردند مادر آنان خانه دار است. همچنین به ترتیب ۳۰/۷ درصد، ۳۱/۸ درصد، ۱۷/۲ درصد و ۲۰/۳ درصد از دانشجویان شغل پدر خود را شاغل در ادارات دولتی، شاغل در بخش خصوصی، کارگر و بازنشسته عنوان کردند. ۹/۴ درصد از دانشجویان مورد بررسی متأهل و ۹۰/۶ درصد آنان مجرد بودند. ۶۲ درصد شرکت کنندگان وضعیت اقتصادی خانواده خود را متوسط گزارش کردند. همچنین ۱۴ درصد وضعیت اقتصادی خانواده خود را ضعیف و ۲۴ درصد نیز آن را خوب گزارش کردند. میانگین ترم تحصیلی دانشجویان مورد بررسی ۳/۷۴ با انحراف معیار ۲/۰۴ ترم بود. ۶۰/۵ درصد دانشجویان میزان آشنایی خیلی کم (۳۹/۱ درصد) یا کم (۲۱/۴ درصد) با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی داشتند. ۲۵ درصد از دانشجویان عنوان کردند آشنایی متوسطی با

جدول ۱. وضعیت پاسخ به گویه های پرسشنامه دیدگاه دانشجویان درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی

گویه	میانگین (انحراف معیار)	خیلی کم (درصد)	کم (درصد)	تا حدودی (درصد)	زیاد (درصد)	خیلی زیاد (درصد)
سبک زندگی اسلامی ایرانی باعث تحکیم روابط خانواده ها می شود.	۳/۲۳ (۱/۱۹)	۲۲ (۱۱/۵)	۲۵ (۱۳)	۶۰ (۳۱/۳)	۵۶ (۲۹/۲)	۲۹ (۱۵/۱)
توجه به توصیه های سبک زندگی به کاهش آسیب های اجتماعی و جرائم در جامعه منجر می شود.	۳/۱۱ (۱/۲۰)	۲۷ (۱۴/۱)	۲۶ (۱۳/۵)	۵۷ (۲۹/۷)	۶۱ (۳۱/۸)	۲۱ (۱۰/۹)
برای مقابله با تهاجم فرهنگی، ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی در جامعه ضرورت دارد.	۳/۰۹ (۱/۱۹)	۲۵ (۱۳)	۳۳ (۱۷/۲)	۵۴ (۲۸/۱)	۵۹ (۳۰/۷)	۲۱ (۱۰/۹)
ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی باعث کاهش فساد در جامعه می شود.	۳/۰۹ (۱/۲۰)	۲۹ (۱۵/۱)	۲۳ (۱۲)	۶۰ (۳۱/۳)	۶۰ (۳۱/۳)	۲۰ (۱۰/۳)
سبک زندگی اسلامی ایرانی به ارتقای تاب آوری فرد در مقابله با مسائل روزمره زندگی منجر می شود.	۳/۰۷ (۱/۲۴)	۳۲ (۱۶/۷)	۲۲ (۱۱/۵)	۶۱ (۳۱/۸)	۵۴ (۲۸/۱)	۲۳ (۱۲)
سبک زندگی اسلامی ایرانی باعث ارتقای سلامت ذهن می شود.	۳/۰۲ (۱/۱۷)	۲۹ (۱۵/۱)	۲۷ (۱۴/۱)	۶۲ (۳۲/۳)	۵۸ (۳۰/۲)	۱۶ (۸/۳)
سبک زندگی اسلامی ایرانی به بهبود وجدان کاری منجر می شود.	۳/۰۲ (۱/۲۷)	۳۳ (۱۷/۲)	۲۹ (۱۵/۱)	۵۴ (۲۸/۱)	۵۲ (۲۷/۱)	۲۴ (۱۲/۵)
با توجه به تبلیغات گسترده رسانه های غربی، اجرای سبک زندگی اسلامی ایرانی در حال حاضر جنبه آرمانی دارد.	۳/۰۰ (۱/۱۸)	۲۵ (۱۳)	۳۴ (۱۷/۷)	۷۴ (۳۸/۵)	۳۴ (۱۷/۷)	۲۵ (۱۳)
ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی به ارتقای بهبود عدالت اجتماعی منجر می شود.	۲/۹۶ (۱/۱۸)	۲۸ (۱۴/۶)	۳۵ (۱۸/۲)	۶۳ (۳۲/۸)	۴۸ (۲۵)	۱۸ (۹/۴)
توجه به توصیه های سبک زندگی اسلامی ایرانی به بهبود رژیم غذایی در جامعه منجر می شود.	۲/۸۸ (۱/۲۳)	۳۴ (۱۷/۷)	۳۵ (۱۸/۲)	۶۴ (۳۳/۳)	۳۷ (۱۹/۳)	۲۲ (۱۱/۵)

عوامل مورد بررسی، دو متغیر «میزان آشنایی با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی» و همچنین «شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه» مهم ترین عوامل تأثیرگذار بر دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی بودند.

در جدول ۲ با بهره‌گیری از رگرسیون خطی خام و تعدیل شده، به بررسی مهم ترین عوامل زمینه‌ای و جمعیت شناختی مؤثر بر دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی پرداخته شد. پس از حذف متغیرهایی که معناداری کمتر از ۰/۲۵ داشتند، در مدل تعدیل شده، از بین

جدول ۲. عوامل زمینه‌ای و جمعیت شناختی مؤثر بر دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی

مدل ۱- (تعدیل شده)				مدل ۲- (تعدیل شده)			
	B	Std. Error	Beta	P	B	Std. Error	Beta
سن	-۰/۵۱۲	۰/۲۷۲	-۰/۱۳۵	۰/۰۶۲	-۰/۴۱۲	۰/۲۷۰	-۰/۱۱۰
جنس	۰/۵۸۳	۱/۲۷۲	۰/۰۲۴	۰/۷۳۶	-	-	-
وضعیت تأهل	۰/۶۳۶	۲/۴۵۰	۰/۰۱۹	۰/۷۹۵	-	-	-
مقطع تحصیلی	۰/۰۳۵	۱/۴۸۴	۰/۰۰۲	۰/۹۸۱	-	-	-
ترم تحصیلی	-۰/۴۷۹	۰/۳۶۰	-۰/۰۹۹	۰/۱۸۴	-۰/۱۶۹	۰/۳۵۱	-۰/۰۳۵
شغل	۱/۷۱۴	۲/۲۸۵	۰/۰۵۴	۰/۴۵۴	-	-	-
تحصیلات پدر	-۰/۴۷۳	۰/۸۸۸	-۰/۰۳۹	۰/۵۹۵	-	-	-
تحصیلات مادر	۰/۱۷۰	۰/۸۶۸	۰/۰۱۴	۰/۸۴۵	-	-	-
شغل پدر	-۰/۰۴۱	۰/۴۹۵	-۰/۰۰۶	۰/۹۳۴	-	-	-
شغل مادر	۱/۰۸۳	۱/۶۳۶	۰/۰۴۸	۰/۵۰۹	-	-	-
وضعیت اقتصادی خانواده	-۰/۱۱۱	۱/۱۷۳	-۰/۰۰۷	۰/۹۲۵	-	-	-
آشنایی با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی	۲/۶۴۳	۰/۵۶۸	۰/۳۲۰	< ۰/۰۰۱	۱/۵۵۹	۰/۷۳۹	۰/۱۸۳
شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه	۲/۶۳۲	۰/۵۶۴	۰/۳۲۰	< ۰/۰۰۱	۱/۵۶۷	۰/۶۹۹	۰/۱۹۴

بحث

با توجه به دانش نویسندگان، مطالعه حاضر اولین پژوهش علمی در خصوص بررسی دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی و دارای اطلاعات ارزشمندی برای برنامه‌ریزان و مدیران حوزه معاونت فرهنگی دانشجویی است. یافته‌های ما نشان دادند که ۶۰/۵ درصد از دانشجویان آشنایی خیلی کم و یا کم با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی داشتند. این یافته با مطالعه اسدیان و حیدری کلهج در میان دانشجویان دانشگاه شهیدمدنی آذربایجان همسو نیست. آنان وضعیت دانش و اطلاعات دانشجویان نسبت به سبک زندگی اسلامی ایرانی را مطلوب گزارش کردند [۱۱]. البته همسو با یافته مطالعه ما، ایران‌نژاد و منعمی نیز در مطالعه خود در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه در شهر کرج بیان کردند نیاز جدی به آموزش در خصوص ابعاد سبک زندگی ایرانی اسلامی دارند [۱۲]. شواهد پیشین نشان می‌دهد با تأمل در ارزش‌ها و سبک زندگی افراد جامعه ایرانی، می‌توان گفت موضوع سبک زندگی اسلامی ایرانی از جمله مباحث و موضوعاتی است که چندان مورد توجه واقع نشده است و از طرفی هم جامعه کنونی ما نتوانسته است میان باورهای بنیادین و ارزش‌های اصیل اسلامی از یک سو و سبک زندگی خود در حوزه‌های مختلف اجتماعی، ارتباط معنادار و وثیق ایجاد کند و می‌توان ادعا کرد که یکی از عوامل مهم در شکل‌گیری چنین وضعیت نامناسبی در

کشور، ناشی از ضعف کارکردها و برنامه‌های درسی نظام آموزشی است [۱۲]. با توجه به این میزان آشنایی دانشجویان با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی، به نظر می‌رسد توسعه و اجرای برنامه‌های آموزشی در این زمینه یکی از ضروریات حوزه معاونت فرهنگی دانشگاه‌ها باشد.

باور به «تحکیم روابط خانواده‌ها» با ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی بیشترین میانگین نمره را در بین گویه‌های مورد بررسی کسب کرد. این بدان معنی است که دانشجویان باور دارند ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی باعث تحکیم روابط خانواده‌ها می‌شود. در تأیید این یافته، مطالعه رضایی و گودرزی در میان خانواده کارکنان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه نشان داد بین سبک زندگی اسلامی ایرانی با انسجام زناشویی، رضایت زناشویی و سلامت روان رابطه معناداری وجود دارد [۱۳]. دانشجویان در مطالعه حاضر نیز بر این باور بودند الگوی سبک زندگی اسلامی ایرانی در تحکیم روابط خانواده‌ها سودمند است. این یک یافته امیدوارکننده است و می‌تواند در برنامه‌های فرهنگی دانشگاه مدنظر قرار گیرد.

میزان آشنایی با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی و همچنین شرکت در فعالیت‌های فوق برنامه مهم ترین عوامل تأثیرگذار بر دیدگاه دانشجویان در خصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی بودند. این یک یافته مهم است که می‌تواند مورد توجه برنامه‌ریزان فرهنگی در دانشگاه قرار گیرد. دانشجویانی که به میزان بیشتری در فعالیت‌های فوق برنامه

دانشجویان درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی دارد و می‌تواند به‌عنوان پایه و اساس برنامه‌ریزی‌های فرهنگی برای مدیران فرهنگی دانشگاه باشد.

نتیجه‌گیری

یافته‌های مطالعه حاضر اطلاعات ارزشمندی را در اختیار برنامه‌ریزان فرهنگی در دانشگاه قرار می‌دهد. بیش از نیمی از دانشجویان میزان آشنایی خیلی کم و کمی با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی داشتند. با توجه به تأثیر شرکت در فعالیت‌های فوق‌برنامه، ترویج این برنامه‌ها و برگزاری جلسات آموزشی در ساعات فرهنگی دانشگاه‌ها به‌منظور آشنایی بیشتر دانشجویان با محورهای سبک زندگی اسلامی ایرانی می‌تواند یافته‌های سودمندی را در این زمینه به‌دنبال داشته باشد. بیش از نیمی از دانشجویان مطالعه حاضر بر این باور بودند که الگوی سبک زندگی اسلامی ایرانی در تحکیم روابط خانواده‌ها سودمند است. این یک یافته امیدوارکننده است و می‌تواند در برنامه‌های فرهنگی دانشگاه مدنظر قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

از همه دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی گزارش نکردند.

ملاحظات اخلاقی

رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان گرفته شد و آن‌ها از محرمانه بودن اطلاعات و هدف پروژه مطلع بودند و با تمایل در مطالعه وارد شدند. این مطالعه به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه (شناسه اخلاق: IR.KUMS.REC.1401.177) رسید.

سهم نویسندگان

دکتر مهدی میرزایی علویجه (نویسنده اول): ایده‌پردازی و طراحی مطالعه، توسعه پرسش‌نامه و مشاوره علمی (۵۰ درصد)
دکتر فرزاد جلیلیان (نویسنده مسئول): پژوهشگر اصلی (۵۰ درصد)

حمایت مالی

این دست‌نوشته حاصل از یک طرح تحقیقاتی بود که با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه (طرح شماره ۴۰۱۰۳۶۷) انجام شد.

شرکت کرده بودند، به‌تبع میانگین نمره بالاتری از پرسش‌نامه را کسب کرده بودند. این یافته، سودمندی فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشگاه در آشنا شدن دانشجویان با محورهای سبک زندگی اسلامی را نشان می‌دهد.

برای نهادینه‌سازی سبک زندگی اسلامی ایرانی در سطح جامعه و به‌ویژه دانشگاه‌ها، نیاز به توجه بیشتر به این مسئله وجود دارد و ضرورت توسعه مداخلات آموزشی در این خصوص احساس می‌شود. در این راستا، دانشگاه‌ها می‌توانند به شکل رسمی وارد عمل شوند و در کنار مباحث تخصصی آموزشی، مباحث و کارگاه‌های برای آشنایی بیشتر دانشجویان، کارکنان و اعضای هیئت علمی با ابعاد سبک زندگی اسلامی ایرانی برگزار کنند. غفلت از این موضوع و بی‌توجهی به آموزش سبک زندگی اسلامی ایرانی می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد. بهره‌گیری از نقش اساتید در دانشگاه با توجه به نفوذ آنان در میان دانشجویان می‌تواند کمک‌کننده باشد. لازم است برنامه‌ریزی‌های مناسبی جهت افزایش نقش اساتید در این راستا در دستور کار قرار گیرد.

نکته قابل‌تأمل تأثیر منفی و معکوس سن و ترم تحصیلی بر دیدگاه دانشجویان درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی است. هرچند در مدل تعدیل‌شده، این دو متغیر تأثیر معناداری نداشتند، اما به نظر می‌رسد لزوم نگاه ویژه و توجه بیشتر مسئولان فرهنگی دانشگاه را می‌طلبد. لزوم واکاوی تأثیر معکوس سن و ترم تحصیلی بر دیدگاه دانشجویان درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی می‌تواند مدنظر مدیران فرهنگی قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های کیفی در این زمینه صورت گیرند تا بتوان جمع‌بندی دقیق‌تری در این خصوص ارائه داد.

مطالعه حاضر محدودیت‌هایی دارد که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- این مطالعه تنها در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی کرمانشاه صورت گرفت. بنابراین ممکن است قابل‌تعمیم به سایر دانشجویان در ایران نباشد.

۲- جمع‌آوری اطلاعات به‌صورت خوداظهاری بود که ممکن است به خاطر خطای مطلوبیت جامعه‌ای (Social Desirability Bias) و یا خطای یادآوری (Recall Bias)، این میزان به‌دقت گزارش نشده باشد و با درصدی از خطا همراه باشد.

۳- از آنجایی که این مطالعه به‌صورت مقطعی بود، باید در هنگام تفسیر نتایج دقت کرد؛ چراکه علیت (Causality) را بررسی نمی‌کند. شاید مهم‌ترین محدودیت در مطالعه حاضر نیز این بود که ما عملکرد و رفتار سبک زندگی اسلامی ایرانی را بررسی نکردیم. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده در کنار تعیین آگاهی و دیدگاه درخصوص سبک زندگی اسلامی ایرانی، وضعیت عمل به آن نیز بررسی شود. باوجوداین، مطالعه حاضر یافته‌های قابل‌توجهی درخصوص باورهای

REFERENCE

1. Navabakhsh M, Salehy Amiri SR, Rezaee A, Hashemi A. Identifying the components of Islamic-Iranian lifestyle among students. *J Intercultural Studies*. 2020; 44(15): 127-153. [Link](#)
2. Farhangi AA, Amiri M, Moravian M, Nazari K. Presentation of the Islamic-Iranian lifestyle promotion model in IRIB with a focus on TV dramas. *Interdisciplinary studies in media and culture*. 2017; 6(2): 23-51. [Link](#)
3. Banaiyan M, Yarmohamadian M, Kashtiaray N, Aghapor SM. Exploring the concept of an Islamic - Iranian lifestyle point of view in supreme leader's at the Quran verses and hadithes. *J Cultural Manag*. 2016; 9(30): 59-90. [Link](#)
4. Darkhawaja RA, Kwiatkowski M, Vermes T, Allabadi H, Merten S, Alkaiyat A, et al. Exploring the role of social capital, self-efficacy and social contagion in shaping lifestyle and mental health among students representing the future healthcare workforce in Palestine: social cohort study protocol. *BMJ Open*. 2022; 12(1): e049033. [PMID: 35045996](#)
[DOI: 10.1136/bmjopen-2021-049033](#)
5. Walsh R. Lifestyle and mental health. *American Psychologist*. 2011; 66(7):579-592. [DOI:10.1037/a0021769](#)
6. Goodyear-Smith F, Coupe NM, Arroll B, Elley CR, Sullivan S, McGill AT. Case finding of lifestyle and mental health disorders in primary care: validation of the 'CHAT' tool. *Br J Gen Pract*. 2008; 58(546):26-31. [PMID: 18186993](#) [DOI: 10.3399/bjgp08X263785](#)
7. Alasvand F. Studying the norms of religious lifestyle: explanation of three principles. *J Woman Culture Art*. 2013; 5(1): 45-62. [DOI:10.22059/jwica.2013.30352](#)
8. Khosravani Z, Jafarinezhad M, Golshani A. A Study the Lifestyle of Political agents in the Islamic Model of Iranian Progress (Case Study: Lifestyle of Political agents in Fars Province between 1392-1396). *Journal of Intercultural Studies*. 2017; 12(32): 35-59. [Link](#)
9. Koochakzaei M, Moghaddamnia H, Rabiee R, Feizian MR. Realization of the Iranian Islamic lifestyle. *Iran J Culture Health Promot*. 2021, 4(4): 483-487. [Link](#)
10. Rahnamaie SA. The lasting state of the manifesto of the second step of Islamic revolution based on innate and theological principles. *Andishe-Novin-E-Dini*. 2020; 16 (61):185-204. [Link](#)
11. Asadian S, Heydari N. Islamic-Iranian lifestyle of students of Azerbaijan Shahid Madani university. *J Higher Educ Curriculum Studies*. 2022; 13(26): 189-215. [Link](#)
12. Irannejad P, Monemi F. Assessing needs of curriculum based on Islamic-Iranian lifestyle in high school. *Biquarterly J Islamic Educ*. 2017; 12(25): 55-70. [DOI: 10.30471/edu.2017.1345](#)
13. Rezaei S, Goodarzi M. The effectiveness of Iranian Islamic lifestyle on cohesion, marital satisfaction and family mental health staff of Kermanshah university of medical sciences in the corona crisis. *J Islamic-Iranian Family Studies*. 2022; 1(2): 56-71. [Link](#)